

CUVÂNT CĂTRE CITITORI

Analiza comportamentală asupra suspecților rezonabili care așteptau să fie amprețați punea în evidență, la unii dintre aceștia, tabloul simptomatic al prezenței stresului emoțional, astfel:

- spasmul glotic (înghițitul în sec);
- modificările de paloare (lividitate, înroșirea obrazilor);
- frecatul mâinilor;
- sudorația (temporală, la baza nasului);
- tremurul vocii și vorbirii;
- evitarea privirilor etc.

Explicația constă în aceea că suspecții (făptuitori) trăiau teama detecției, fundamentată cognitiv pe identificarea precisă a posibilelor urme pe care le-ar fi lăsat în câmpul faptei de tâlhărie, furt, viol, spargere etc.

În aceste situații, suspecții treceau în etapa testărilor la poligraf (*lie detector*) și deseori se obținea prezența indiciilor comportamentului simulat, urmat de interogatorii și recunoașterea faptelor.

Lucrarea de față constituie o incursiune realistă, pragmatică, bazată pe practica și documentarea autorului, care îl înscrie pe cititor într-un evolutiv istoric periplu științific, care constituie o lectură agreabilă, plină de învățăminte și este, în opinia specialiștilor, un omagiu profund adus efortului și competenței experților criminaliști, dactiloscopia fiind cea mai redutabilă și incontestabilă metodă în dovedirea vinovăției.

Desigur, salutăm cu entuziasm transplantarea metodei-tehnicii AFIS în practica *forensics*, dat fiind plusul de rapiditate, exactitate (precizie), modalitățile de prelucrare și ilustrare, care fac obiectul rapoartelor de expertiză dactiloscopică, fiind dincolo de orice îndoială în contextul probatoriului judiciar.

Este aici locul să semnalăm eforturile și competența unor experți dactiloscopi desăvârșiți, precum: col. Panghe Corneliu, col. Necula Ionel, col. Constantin R. Ion și este de subliniat managementul grl. Ion Angheliescu (fost director al IC), înaintași onoranți, a căror experiență a contribuit la încrederea actualilor criminaliști.

Sub conducerea chestorului de poliție Potorac Romică, în a cărei atenție se află permanent serviciul AFIS, dactiloscopia rămâne regina identificărilor.

**Profesor universitar conferențiar dr.
TUDOREL BUTOI**

CUVÂNTUL AUTORULUI

Cât de importantă a devenit digitalizarea în 2024? Cum se poziționează experții dactiloscopi în fața unei ere a digitalizării? Care sunt resursele informatice spre care se îndreaptă criminalistica în România? Cât de importante au devenit digitalizarea și integrarea unor experiențe calitative de software în criminalistică, în 2024? Care este noutatea pe care o aduce domeniul digital pentru comunitatea forensics?

Plecând de la întrebările de mai sus și având în minte același mecanism de analiză, încerc la rândul meu să intuiesc evoluția digitală și pare că viitorul se îndreaptă spre un nou tip de resurse: *sisteme informatice integrate*, destinate examinării dactiloscopice în vederea identificării persoanelor care au comis fapte antisociale.

Cred că științele forensics din România se află în curs de a-și însuși un nou concept: cultura digitală. Necesitatea unei strategii bazate pe cunoaștere în domeniul IT își găsește temeiul în promisiunea transformării digitale. Într-o eră bazată pe informatică, deciziile sunt derivate din contextul cantitativ și calitativ al procesului de descoperire și interpretare a unor urme digitale de la locul faptei.

Astfel, scopul principal al experților dactiloscopi este să ofere o experiență consolidată pe identificarea nevoilor, prin analiza urmelor de la fața locului și dezvoltarea unor bune practici care să permită ca datele verificate să aibă un caracter probator în instanță.

Mențiunile anterioare fac referire la transformarea digitală ce are drept rezultat: digitalizarea unor procese probatorii. Cea mai nouă strategie care a fost împinsă în prima linie de către evoluția industriei informatice a fost digitalizarea accelerată, care a implicat adoptarea celor mai noi tehnologii, automatizarea proceselor și a vizualizării datelor. Expansiunea digitală s-a dovedit a fi o prioritate, întrucât, pe baza acestei rațiuni, asistăm la o nevoie abundentă de inovații în sectorul criminalistic și, în consecință, de experți dactiloscopi care să opereze sub semnul acestei noi identități.

Inițierea într-o astfel de carieră pornește de pe roluri diferite, de procesare și analiză de date, cu ramificare înspre științele forensics. Ce este interesant de observat, față de alte roluri, este parcursul accelerat dinspre o poziție spre alta, fapt care nu face decât să explice contextul și rapiditatea cu care se investește în această arie de dezvoltare.

Din tabăra experților dactiloscopi, acest domeniu propune un alt fel de impact al tehnologiei. Contextul digital nu este doar despre statistici, ci implică creativitate din partea expertului dactiloscop. Cea din urmă poate defini un nou tip de obiectiv care dirijează comunitatea forensics spre cercetare. De exemplu, rolul expertului dactiloscop combină capabilității tehnice multiple: matematică, statistică, gândire logică, programare și, cel mai important, creativitate, previziune/anticipare.

Ce vreau să transmit prin această lucrare este că ne aflăm într-un plin proces de tranziție dinspre „sunt aici să-mi fac treaba indiferent de rezultat” înspre „sunt aici ca să fac parte din rezultat”. Mai cu seamă acest lucru se aplică atunci când datele schițează idei de dezvoltare, optimizare a proceselor, digitalizare, cu impact în asigurarea probatoriului în procesul penal.

Din acest motiv, cunoștințele acestor două domenii trebuie îmbinate într-un mod natural și fericit, iar experiența trebuie dublată de puternice cunoștințe teoretice digitale.

De aceea, lucrarea de față, prin prezentarea într-o ordine tehnică, firească, a unor unități de conținut din domeniul dactiloscopiei, automatizării criminalistice, se dorește, în intenția mea, a fi un îndreptar de specialitate care să ofere tuturor polițiștilor cunoștințele strict necesare pentru a lucra eficient, științific, împotriva infracționalității.

Evoluția societății umane, inclusiv a individului în mijlocul colectivităților în care și-a dus existența și s-a dezvoltat, a cunoscut din cele mai vechi timpuri, sub condiționarea unor limite social-istorice, o constantă și fermă atitudine de reprobare etico-morală și sancționare juridică a faptelor care intră sub incidența legii.

Soluționarea cauzelor penale, îndeosebi a celor cu pericolozitate umană și socială, cum sunt: omuciderile, violurile, tâlhăriile, furturile, distrugerile, accidentele sau catastrofele, debutează printr-un act deosebit de important denumit „cercetare la fața locului”, întrucât de această primă investigație depinde direct aflarea adevărului cu privire la faptele și la împrejurările cauzei, inclusiv cu privire la persoana făptuitorului și nu, în ultimul rând, la ridicarea urmelor și a obiectelor purtătoare de urme.

Alături de activitățile de investigare tehnico-științifică a locului faptei, specifice poliției criminalistice, am considerat oportun să prezint importanța cercetării de laborator din domeniul dactiloscopiei decadactilare.

Astfel, am considerat oportun să prezint o trecere prin timp a evoluției dactiloscopiei către unele dintre mijloacele tehnice moderne apărute în România în 1996, AFIS 2000, care identifică urmele, atribuind fiecareia dintre ele o clasificare și o codificare unică a detaliilor.

Despre procesarea urmelor ridicate și fixate prin activitatea complexă amintită, prezint noțiunile importante în Capitolul 10, privind activitățile ce se executau de către dactiloscop în cadrul cartotecii dactiloscopice decadactilare înainte de anul 1996.

Un segment aparte al lucrării se referă la cunoașterea configurației și modului de funcționare a Sistemului PRINTRAK BIS – AFIS 2000, sistem automat în care calculatorul reușește identificarea unui număr mare de persoane ce au lăsat urme papilare în scena infracțională, de cadavre cu identitate necunoscută, totodată reușind să desfășoare un volum uriaș de activități, degrevând un număr însemnat de experți dactiloscopi de aceste sarcini.

De asemenea, este de semnalat și aspectul prevenirii criminalității prin mijloace criminalistice clasice, abordat în cuprinsul materialului. Prin tematica aleasă, m-am aliniat la prevederile acquis-ului comunitar în domeniul tehnicii criminalistice.

S-a observat de către toți practicienii în dactiloscopie că aproape zilnic se întâlnesc cu diferite dactilograme ale căror detalii caracteristice îi pun în situația de a nu fi în măsură, pe moment, să se pronunțe asupra tipului din care fac parte. Aceste situații devin și mai complicate când urmează să fie rezolvate de un dactiloscop începător.

Explicațiile și regulile stabilite în lucrarea de față, unele cu o referire directă la anumite tipuri de dactilograme, au la bază practica mea în domeniul dactiloscopic, în care ani de-a rândul m-am confruntat cu o gamă diversă de desene papilare, ale căror detalii caracteristice au fost clarificate în urma unor discuții colective, lucru mai dificil de realizat în cadrul unor formațiuni județene de poliție, în care există un singur expert dactiloscop care n-are cu cine se consulta.

Prin prezenta lucrare, am avut în vedere, în principal, experiența dobândită în cei zece ani ca expert dactiloscop, unde am beneficiat de oportunitatea de a învăța domeniul amprentelor papilare, cum se întocmesc formulele dactiloscopice decadactilare, cum se amprentează o persoană, reușind, totodată, să acumulez informații despre modul de funcționare a unor echipamente, dar mai ales am cunoscut oameni deosebiți, profesioniști, inteligenți, comunicativi, cu un caracter puternic și cu viziuni interesante, precum: Nica Nicușor, Bratu Mihai, Jugănar

Gabriel, Arsene Cătălin, Marin Gheorghe; Constantinescu Victor și Urecheatu Ion.

Totodată, amintesc cu drag de colaborarea cu îndrumătorul meu de practică Mărunțelu Tudor, de la care am învățat tainele dactiloscopiei, o colaborare foarte bună, deoarece acesta a fost un bun pedagog, a dat dovadă de răbdare și tact, m-a ascultat cu atenție și mi-a dat sfaturi în ceea ce privește munca de dactiloscop într-un colectiv atât de performant ca cel din care am făcut parte.

De asemenea, profit de ocazie pentru a mulțumi conducerii Institutului Național de Criminalistică din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, domnului chestor de poliție Potorac Romică, pentru sprijinul acordat în realizarea acestei lucrări, în special domnului profesor universitar conf. dr. Tudorel Butoi, care m-a îndrumat și sprijinit în actualizarea informațiilor și realizarea fotografiilor de ilustrare.

Consider că o astfel de experiență practică este foarte importantă și utilă pentru studenți și polițiști, deoarece, prin documentarea acestei cărți, aceștia vor reuși să câștige experiență, să învețe lucruri noi și importante și au șansa de a beneficia de expertiza mea în acest domeniu.

Astfel, ca o dovadă de interes pentru demersul meu, aștept sugestii, propuneri și critici constructive la adresa celor prezentate, care să ofere un plus calitativ științific, istoric, concepte și tehnici moderne specifice profesiei de expert dactiloscop.

Capitolul I

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA CRIMINALISTICII

Repere istorice în devenirea criminalisticii ca știință

Încă de la apariția societății umane a existat o preocupare constantă și colectivă pentru combaterea faptelor care aduc atingere patrimoniului, integrității corporale sau sănătății și, nu în ultimul rând, vieții și religiei.

Deși civilizația greacă antică consemnează anumite norme menite să contribuie la aflarea adevărului greu de deslușit dintre credințe și superstiții, îi revine Romei antice meritul stabilirii unor norme de cercetare a probelor de scris. În *Lex Cornelia de falsis* se întâlnesc primele elemente de instrumentare din punct de vedere criminalistic, în timp ce împăratul bizantin Justinian, în Novele 49 și 73, din 529 d.Hr., dispune evitarea erorilor judiciare în cercetarea probelor de scris.

E. Bogdanovici, în 1944, arată că a identificat în lucrarea lui Suetoniu *Istoria celor 12 Cezari* un studiu al împăratului Octavian Augustus, ceea ce denotă că marele om politic al Romei antice a avut astfel de preocupări. Să mai adaug că judecătorul roman Quintilianus, pe baza unei amprente digitale însângerate, a dispus achitarea unui tânăr învinuit că și-a ucis părintele. Veți regăsi în dreptul cutumiar francez cercetarea din anul 1370 a șambelanului regelui Carol al V-lea.

Prima expertiză, în adevăratul sens, pe care o pot cataloga drept criminalistică, datează din anul 1569 și a avut ca obiect cercetarea modului de falsificare a semnăturii regelui Carol al IX-lea. În 1666 vede lumina tiparului, tot în Franța, lucrarea despre expertiza grafică a lui Reveneau, intitulată *Traité des inscriptions en faux (Tratat despre inscripțiile în fals)*, cu unele aspecte apreciate și azi ca fiind corecte.

Primele încercări de identificare a persoanelor după semnalmentele exterioare sunt cunoscute din Antichitatea egipteană, însă primii pași cu adevărat semnificativi în această privință au fost efectuați de Eugene François-Vidoq, un fost ocnaș care a devenit creatorul Siguranței franceze în timpul lui Napoleon I, cu sprijinul ministrului de interne al acestuia, Fouchet.

Astfel, acesta a creat modele de fișă în care erau înscrise semnalmentele infractorilor, faptele penale săvârșite de aceștia, precum și modul lor de operare.

Prin conceptul de înregistrare penală, el a făcut primii pași către Criminalistica modernă.

Eforturile sale vor fi continuate, în mod științific de această dată, de Alphonse Bertillon (1853–1914), fost șef al poliției judiciare din Paris. Acesta a pus, în 1879, bazele sistemului de identificare antropometrică a infractorilor prin înregistrarea măsurilor acestora, știut fiind că prin luarea în considerare a 11 măsurători, posibilitatea de a confunda doi inși este de 1 la 4.191.304, iar dacă se iau în calcul 14 măsurători, posibilitatea ca doi indivizi să fie identici este de 1 la 286.435.456.

Alphonse Bertillon a adus corecții importante sistemului său prin metoda portretului vorbit, care, interesant amănunt, a fost prefigurată cu 360 de ani mai înainte de savantul și pictorul Leonardo da Vinci.

Însă cu adevărat valoroasă în sensul identificării criminalistice a făptuitorilor a fost metoda dactiloscopică. Aceasta permitea, cu o exactitate de netăgăduit, identificarea unei persoane după amprentele sale digitale, palmare sau plantare. Unicitatea desenului papilar al unui individ face ca, plecând de la doar patru caracteristici, posibilitatea repetării a două astfel de impresiuni să fie la 64.000.000.000 de amprente. Dacă numărul punctelor coincidente se mărește, aceeași posibilitate trece de câteva zeci de miliarde, ceea ce denotă că un individ este identic numai cu sine însuși și se va deosebi de toți ceilalți indivizi.

Până ca dactiloscopia să devină o metodă curentă de identificare a unei persoane, a fost nevoie de mult timp. Să consemnez că începutul utilizării amprentelor digitale la încheierea de acte juridice este întâlnită în China sec. XII și XIII în ceea ce privește cercetarea infracțiunii de omor, dar și a cazurilor de divorț.

În 1747, Christian Jacob Hintze descrie în amănunțime, în teza sa de doctorat, crestele papilare. O să-l menționez aici și pe W. Hershell, care în 1877 i-a propus inspectorului general al penitenciarelor din Senegal utilizarea amprentelor digitale pentru identificarea condamnaților. El va fi urmat în această privință de către doctorul Henry Faulds, care cerea recurgerea la aceeași metodă criminalistică de identificare a infractorilor și a cadavrelor cu identitate necunoscută.

Precizez că istoria Criminalisticii îl validează pe H. Faulds ca fiind primul specialist din lume care a reușit în 1879, la Tokio, identificarea autorului unui omor doar pe baza impresiunilor digitale. Lor li se alătură H. De Verignz, în 1891, și îndeosebi sir Francisc Galton (1822–1911), cel care publică în 1892 prima lucrare de dactiloscopie, intitulată *The Finger-Prints*.